BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

YIL 12 HAZİRAN 1985 SAYI: 284

DYP Konusundaki Yanılgılara Dikkat!

SON günlerde siyasi atmosferi bir hayli hareketlendiren "M.Yazar olayı" DYP Kongresi'yle birlikte sona erdi. Yazar olayının sona ermesiyle birlikte de DYP siyasetin odağı olmaktan ve oldurulmaktan çıkmağa başladı.

Kongre bitti ama arkasında bazı sorular da bıraktı. Sağlamcılığı dillere destan edilen M. Yazar nasıl olmuştu da bu sefer yaş tahtaya basmıştı? Demirel'in DYP üzerindeki etkinliği nereden kaynaklanıyordu? Kongre, DYP'nin ANAP'a alternatif haline getirilmesi girişimlerini suya mı düşürmüştü? DYP'yi Yazar vasıtasıyla teslim alma planı tutmayan Evren ve şerikleri nasıl tepki göstereceklerdi? Kendisine bağlanan umutları bir hayli boşa çıkaran Özal'a verilen mühlet uzatılacak mıydı? Ve ilh...

Bu soruların cevaplarını ayrı ayrı aramayı bir kenera bırakıp —ki hepsinin önemi olduğu belli— önce kongre arifesinde siyasetin DYP üzerinde bunca yoğunlaşmasının nedenlerini kısaca hatırlayalım.

DYP'yi siyasetin odağına getiren "kamuoyu"... Ama hangi "kamuoyu"? Türkiye'nin yaşadığı ekonomik krizin Özal tarafından da atlatılamayacağına kanaat getirmeye başlayan bir kısım egemen çevrelerin oluşturduğu, boyalı basınlı, Cunta'dan icazetli "kamuoyu". Yani oluşumunda "kamu"nun, yani halkın, onun güçlerinin ve örgütlerinin hemen hiç payı bulunmayan bir "kamuoyu". Ne çare ki, kendisine sorulmasa da kendi fikri alınmasa da "kamu" bu "kamuoyu"nun etki alanına girdiğine göre bizlerin de diyecekleri olmalı.

En ilginci DYP'yi siyasetin mihrakı yapan kamuoyunun oluşmasına Cunta'nın yeşil ışık yakması. BTP'yi hışımla kapatıp Demirel'e ve çevresine siyaseti yasaklayan daha sonra DYP'yi seçimlere sokmayıp Anayasa Mahkemesi'nde süründüren, acele öne alınmış mahalli seçimlerde DYP'nin ve "antrenörü"nün burnunu sürten askerler, ne oldu da birden hamiyyete geliverdiler?

Hatırlanacaktır, ANAP'ın flaşının yeni parladığı günlerde N. Ilıcak Demirel'le yaptığı bir konuşmayı yayınlamıştı da anında Tercüman kapatılmıştı. Oysa Yazar'ın DYP'ye başkanlığının sözü edilmesiyle birlikte "Güniz sokak" da devreye girdi. Hem de ne giriş! Değil siyaset yapması, konuşması dahi Cunta tarafından kararname ile yasaklanmış "bir bilen" en çok ve en hızlı siyaset yapan kişi haline geliverdi. Üstelik DYP hakkında öyle bir edâyla konuşmaya başladı ki, bu parti adeta babasının çiftliği. Kullandığı üsluba bakılırsa DYP'nin sahib-i aslisinin kendisi olduğunu kör parmağım gözüne göstermekten adeta zevk alıyordu.

Tabii Evren efendi kör mör değildi ama umutluydu: Acaba Demirel, Yazar zokasını yutar mıydı? Kısacası DYP'li Güniz Sokak'lı "kamuoyu"nun oluşturulmasında Çankaya'da el altında devreye girmişti.

Aslında meselenin garipsenecek bir yanı yok. Siyaset perdesi, demokrasiye dönüş soytarılığı altında azıcık aralandığında, askerler kendi tercihlerinin, burjuvaziden ve onun sağcı siyasetlerinden "anayasa referandumu" benzeri bir onay alacağına kesin gözüyle bakıyorlardı. Bu da "Purolu"nun partisi olacaktı. Ama bu politika tutmadı ve Özal aradan sıyrıldı. Askerlerin ekonomi üzerindeki vesayetçi tutumlarına evvelden beri rağbet göstermeyen burjuvazi doğrudan Evren'in emir ve komutanlığındaki MDP'ye pek rağbet etmemişti. Bu durumda seçimlerden sonra alabildiğine şişirilen Özal'la iş görmekten başka çare kalmıyordu Çankaya'ya. Hem Özal'ın nesi vardı? Ondan âlâ özel sektörcü, ondan âlâ amerikancı mı olurdu? Üstelik Özal'ın "iş bilir ve iş bitirici" kadrosunun "arş-ı

âlâ"ya çıkarılan methiyesi de cabası.

Sonrası malum. İşler olacağına vardı ve Özal'ın en fanatik yandaşları ve destekçileri bile ANAP'ın bu işi 1988'e kadar götüreceğinden şüphe eder hale geldiler. Beri yandan Özal "alternatifim yoktur" diye provokasyon yapıyordu. Oysa burjuvaziye, en azından bir bölümüne bir alternatif gerekiyordu ve "hemen bu gece" gerekiyordu. Aksi halde Özal iyice sarpa sarınca, ortada ona bir alternatif bulunamazsa, ya meydan Sodep'e kalırdı, ya da Ulusu vb. başbakanlığında bir "milli koalisyon hükümeti" gündeme gelirdi. Meydan Sodep'e kalırsa, maazallah komünizme giden yolun ilk adımı atılmış olurdu. Ulusu vb. formüller ise ekonominin daha da ehliyetsiz ellere teslimi demek olurdu.

ÖZAL'IN ALTERNATİFİ: M.YAZAR BAŞKANLI DYP

Özal'ın tekelciler içinde belirli unsurları kollayan ihracat politikasını daha baştan beri tutmayan, buna ilaveten başlangıçta Özal'ın başarısına duacıyken kısa sürede Çarşamba'nın geleceğinden Perşembe'yi görmeye başlayan burjuva çevreler için Özal'ın alternatifi belliydi: Eski DP-AP çizgisinin günümüzdeki sürdürücüsü. Özal ekonomiyi yürütemediği gibi –ve bir bakıma bu yüzden– 1946 ruhunu tevarüs etmeyi becerememişti. Bu nedenle ANAP'ın tabanını MHP'liler ele geçirmişlerdi. Burjuvazinin MHP'lilere bir itirazı yoktu. Ama DP-AP çizgisi gibi "popüler" bir imkan varken MHP tabanına dayalı bir partiyle seçmen desteği kazanmak olacak iş değildi. Ve süreç gösteriyordu ki, eski DP-AP'nin yerini doldurmakta olan aday DYP idi. "O halde sorun DYP'yi iktidar alternatifi haline" getirmekti.

Oysa mevcut statü içinde DYP alternatif olamıyordu, en azından bir erken seçime ihtiyaç vardı. Ayrıca erken seçimin ne getireceği belli değildi. Yapılan anketlerde DYP üçüncü parti olmaktan kurtulamıyordu. Bu şartlarda erken seçim düpedüz macera olurdu, Üstelik "yukarısı" da erken seçimden yana değildi. O halde çare DYP'yi seçim yapmadan parlamento içine taşımaktı. Bunun da yolu DYP'ye yatabilecek 200 "parlamenter" bulunmasından geçiyordu. ANAP zaten yamalı bohçaydı, çoktan karaya oturmuş MDP gemisinden kaçmaya hazırlananlar kendilerine uygun başka kapılar aranışı içindeydiler, bir kısım HP'lilerin de iktidar adayı DYP'yi beğenmemeleri için bir sebep yoktu.

Bu durumda ortada tek bir pürüz kalıyordu. Böylesi bir plana Demirel'in ikna edilmesi.

Demirel'in DYP'nin iktidar olmasına, hem de en kısa sürede iktidar olmasına bir itirazı olamazdı. Ancak bunun için istediği tek şey vardı: Kendisine konulan siyaset yasağının kaldırılması. Bu yapıldığı takdirde erken seçim de bir macera olmaktan çıkardı. Nasıl 1975'de "bundan 10 yıl önce başbakandım, şimdi de başbakanım" dediyse bu sefer de "nasıl bundan 20 yıl önce ve dahi 10 yıl önce başbakan idiysem, şimdi de başbakanım" demek şerefine nail olurdu. Ve üstelik böylece 1946 ruhu demokrasiyi bir kere daha kurtarırdı, Demirel'in kendisi de yılmak bilmez bir demokrasi mücadihi olarak tarihe geçerdi.

Çankaya ise böyle bir yaklaşıma hiç yatkın değildi. Demirel'e "tencereyi kirleten"den tutun da "vatan haini"ne varana dek ağzını açıp gözünü yuman Evren bu kadar göz göre göre tükürdüğünü yalamazdı. Oysa DYP'nin parlamentoya sokulabilmesi için –bir kısım parlamenterlerin kazanılmasından tutun da, Özal'ın mutiliğini aratmayacak bir DYP imajının yaratılmasına kadar– Çankaya'nın yeşil ışığına ihtiyaç vardı. vardı.

DYP'yi alternatif yapmak isteyenler bu durumda hem bıyığı, hem de sakalı kollamak için Çankaya'ya da, Demirel'e de şirin gözükecek bir başkan adayı buldular: M.Yazar.

Yazarın askeriye ile arası iyiyidi, onlara güven veriyordu. Öte yandan da Demirel'in yetiştirmesiydi. Demirel'in ekonomik yaklaşımlarını iyi biliyordu. DYP'nin ekonomik politikasını uygulayacak ondan iyisi mi olurdu?

Kendisine toplumsal bir destek arayan faşizm için MDP fiyaskosundan sonra DP-AP çizgisinin Demirel'le birlikte teslim alınması son derece cazip geldi. Yazar'ın başkanlığını Demirel'e ikna etmeye çalışan yazıların yayınlanmasına eskisiyle kıyaslanmadık bir müsamaha gösterildi. Ne ki Demirel Nuh dedi peygamber demedi.

İyi de etti! M.Yazar'ın DYP Kongresi'ndeki hezimeti, bir yanıyla Cunta'ya, onun zaten alabildiğine dökülen prestijine indirilen bir darbe oldu. Mevcut "parlamento"ya dayanarak bir an önce iktidar olmak isteyen, (Yazar'ın DYP'ye girer girmez verdiği ilk demeçte hiç yeri ve sırası değilken ANAP'ın kısa sürede dağılacağı yolundaki kehanetlerini hatırlayalım) bunun için de faşist Cunta'nın emrine girmiş M.Yazar'lı bir DYP yerine, sırf Demirel'e konan yasağın kaldırılmasıyla sınırlı bile olsa, soyut demokrasi türküleri çağıran Cindoruk'lu bir DYP daha evlâdır.

M.YAZAR NEDEN KAYBETTİ ?

Böyledir de bu yazı bu noktada kesilirse, eksik, daha da kötüsü zararlı bir yazı olur. Çünkü açıklığa kavuşturulması asla ihmal kaldırmayacak bazı noktalar vardır.

Herşeyden önce DYP Kongresi'ndeki, "Demirel mi, Yazar mı?" çekişmesinin ardındaki çıkar çatışması haddinden fazla büyütülüp, bunun burjuvazinin içindeki derin çatlaklara işaret ettiği sonucuna asla varılmama-

lıdır. Bir kere ne ekonomi anlayışları bakımından ne de demokratlıkları açısından Demirel'le Yazar bir birlerinden pek farketmezler. Zaten bunlar birbirlerine karşıt değillerdir ve Yazar piyasaya Demirel'e rakip olsun diye hiç sürülmemiştir. Yazar DYP'nin Çankaya'nın gözünde şirinleştirilmesi ve ehlileştirilmesi operasyonunun baş aktörü olarak sahneye çıkarıldığı, Demirel'e konan yasağa geçmişte karşı çıkmadığı ve şimdi de aynı konuya yarım ağızla değindiği için Demirel'in vetosunu yemiştir.

Tabii meseleyi "Demirel ne isterse DYP'de o olur" diye kestirip atarak, tümüyle subjektif faktörlere indirgemek de doğru değildir. Demirel DYP'de istediğini yapabiliyorsa, bu onun DP-AP siyaseti içindeki önemi ve konumu, onunla olan uyumu dolayısıyladır. Ama DYP'nin başına Yazar'ın getirilmesinde Demirel'in ve DYP'nin uğradıkları mağduriyetlerin hiç de yabana atılmayacak subjektif bir faktör oluşturdukları da gözden kaçırılmamalıdır.

DP-AP Türkiye burjuvazisinin en fazla rağbet ettiği siyasettir ve DYP Kongresi öncesinde çeşitli burjuva çevrelerin ve sözcülerinin eğilimleriyle ilgili gözlemler, Yazar'lı bir DYP özleminin burjuva içinde bir hayli ağır bastığını gösteriyordu. Bu da doğaldır. Çünkü hızla yıpranan bir Özal'a alternatif aranıyordu. Ve bu noktada demokratlıkla uzak yakın ilişkisi olmamış burjuvazinin, sırf vefa borcu uğruna Demirel'in beklemeci tutumunun peşinden gitmesi beklenemezdi.

Burjuvazinin ağırlıklı bir bölümünün genel eğilimiyle, Demirel'in ısrarcı tutumu arasında bir farklılaşma olduğu bir gerçektir. Denebilir ki, Demirel –ve burjuvazinin bazı çevreleri– rejimin askerlerin vesayetinden kurtarılması ve sivilleştirilmesi konusunda burjuvazinin ağırlıklı bölümüne göre daha radikal bir tutum içindedirler. Ya da bir başka deyişle Demirel ve çevresi askerlerin daha etkisiz kılındıkları, rejimin askerlerin vesayetinden kurtarıldığı bir yönetimin oluşturulmasında daha kararlı ve ısrarlıdırlar. Kongre'de Yazar'ın fazla itibar görmemesinin esas nedeni de budur. DYP burjuva partisidir ama yığınların desteğine ihtiyacı vardır. Zaten "ben burjuva partisiyim, burjuvazinin çıkarlarını yegane savunucusu olarak gösterirler. Bunu yutturabildikleri ölçüde de ulusun çeşitli katmanlarında oy alırlar.

Cunta'nın işbaşına gelişinden bu yana, başlangıçtaki kısa süreyi bir kenara korsak yığınlar askeri yönetimden bezginlik getirmişlerdir. "Anayasa referandumu", 6 Kasım "seçimleri" askerden kurtulma isteğinin, rejimin sivilleşmesine olan özlemin açık kanıtlarıdır. Ve Türkiye'de ezici çoğunluk askerlerden illallah dediği içindir ki, DYP Kongresi sivilleşme konusunda daha kararlı davranan Demirel'i ve ekibini seçmiştir.

Bu dediklerimizden DYP Kongresi'nin "halkın hissiyatına tercüman olduğu" hükmü asla çıkmaz. Çünkü halkın çıkarları ne Demirel'i, ne Yazar'ı zerre kadar ilgilendirir. Demirel'le Yazar arasındaki çekişme esasında burjuva içindeki birbirinden çok farklı olmayan iki görüşün Kongre'ye yansımasıdır. Yazar'ın başkanlığını arzulayanlar –ki güçlü ve etkili çevrelerdir ve unutmayalım Demirel'in politikasına karşı değillerdir– askerlerle biran önce uzlaşılarak DYP'nin alternatif haline getirilmesinin peşindedirler. Buna karşılık, böyle bir seçişin DYP'yi MDP'leştireceği kanısında olanlar, rejimin sivilleşmesi konusunda daha ısrarlı olmuşlardır. Bu durumda bu ikincilerin sözcüsü Demirel, –Türkiye'de askerlerden bir an önce kurtulma psikozunun kendisine sağladığı avantajların da katkısıyla– DP-AP çizgisi içindeki oteritesi sayesinde Yazar'ın başkan seçilmesini engellemiştir.

YAZAR'IN KAYBETMESİNDEN MEMNUN OLMAYANLAR

Yazar'ın kaybetmesi pekçoklarını memnun etmedi. Memnun olmayanların başında Tercüman gazetesi ve bilhassa Nazlı Ilıcak geliyor. Tercüman DYP'yi, ondan hiç haber vermeyerek adeta aforoz ederken Nazlı Hanım da DYP'ye Demirel'e veryansın ediyor. Bir başka gayrimemnun K.Evren Manisa'da yaptığı halka açık konuşmada kendisini dinleyenlere, ismini anmadan fakat son derece açık bir şekilde Demirel'in peşinde gitmemelerini uzun uzun öğütlüyor, N. Ilıcak da hayânın zerresinden nasipsiz, Evren'in bu sözlerine arka çıkıyor, daha da ileri gidiyor Demirel'i despotlukla, kişi kültü yaratmakla ve demokrasi düşmanlığıyla suçluyor. Üstelik daha şunun şurasında bir kaç ay öncesine kadar, dehasını ve demokrasiye olan bağlılığını, huşu içinde göklere çıkardığı bir kişi için yapıyor bütün bunları. Ve de demokrasi aşkına!.. Doğrusu Pes!.. DYP'nin faşist generaller tarafından teslim alınmasına karşı çıkan Demirel despot, Demirel'i ve DYP'yi Evren'e peşkeş çeken Nazlı hanım demokrat!

Evren'in ve Özal'ın ebedi ve ezeli şakşakçısı M.Barlas ise önce hiç yüzvermediği DYP'ye, Yazar'ın başkan olması ihtimali çıkınca daha bir hayırhah bakmağa başlamıştı. Önca bel bağlanan Özal'ın tek tek dökülür hale gelmeğe başlaması karşısında, o bile Yazar'lı DYP için "acaba olur mu?" edası içine girmişti. Ne ki Yazar kaybetti ve M.Barlas'da çareyi Özal'cılığa hız vermekte buldu.

Yazar'ın kısacık bir sürede siyasi mevta haline gelmesi kimseyi fazla üzmedi. Zaten Türk burjuvazisi içinde benzeri mebzul miktarda bulunan, kısa sürede yükünü tutmuş bu sıradan mühendise niye acınsındı ki? Ne ki yine de burjuvazinin çeşitli kesimleri ve sözcüleri Yazar'ın

kaybetmesinden hoşnut olmadılar. Özellikle Sanayi ve Ticaret Odaları, Borsalar, TÜSİAD vb. kuruluşlar Yazar'ın başkanlığını alkışlamanın hayali peşindeydiler, olmadı. Ve bir tekinin ağıler olmadı. Ve bir tekinin ağzından seçilmiş başkan Cindoçıkmadı.

İsabet olmuş. Böyle oldu diye hayıflanalım mı?

Elbette hayıflanmıyoruz. Ama kendimizi, biliyorsak, misyonumuza müdriksek "Yazar seçilmedi demokrasi kurtuldu" tavrında da olamayız.

Kuşkusuz böyle diyenler var ve ilk başta da DYP içinde DYP yönetiminde var. Onlara bir diyeceğimiz yok. Kendi bakış açılarından haklıdırlar da.

Ama DYP dışında, sözgelimi aydınlar arasında, hatta solda, hatta hatta işçi sınıfı hareketi içinde böyle düşünenler, DYP'ye ve Demirel'e olmayan ve olmayacak misyonlar yükleyenler mevcut, hem de ihmal edilebilecek ölçünün bir hayli üzerinde böyleleri. Ve böylelerine diyeceklerimiz var, hem de birhayli.

Defalarca yazdık, her fırsatı geldiğinde uyarmaya çalıştık: Türkiye'de burjuvaziden demokrat olmasını beklemek, ondan demokratlık ummak, onun pir aşkına demokrasi için davranmasına bel bağlamak abesle iştigaldir. Burjuvaziyi sevmediğimizden, ya da ona hınç duyduğumuzdan, hissiyatımızla hareket ettiğimiz için böyle söylediğimiz düşünülüyorsa bu pek sığ bir değerlendirme olur. Evet inkar etmiyoruz, biz sınıf olarak burjuvaziyi sevmiyoruz, hele Türkiye'nin sonradan görme, açgözlü, bencil, hödük ve düpedüz insan düşmanı burjuvazisinden nefret ediyoruz. Bu bir sınıf kinidir ve burjuvaziye karşı mücadelemizde bizim azmimizi pekiştirir.

Ama sınıf mücadelesi sosyalistler için herşeyden önce bilim işidir, akıl işidir, neyin ne olup ne olmadığının tespiti ve politikanın bu somut verilere göre düzenlenmesi işidir. Bu noktada ise duygulara hiç mi hiç yer yoktur.

İşte DYP meselesini anlamak ve bu konudaki politikayı belirlemek için de böyle serinkanlı bir noktadan yola çıkmak gerekir.

DEMİREL, DYP VE DEMOKRASİ

"DYP yönetimin sivilleşmesinden yana, öyleyse bu parti siyasetin liberalleştirmesine de öncülük yapar", yahut "DYP Yazar formülünü reddetti, o halde bu parti faşist Cunta'ya karşıdır ve kendisiyle anti-faşist mücadelede birlik yapılabilir" türünden kestirme yaklaşımlar son derece yanıltıcıdır. Yanıltıcı oldukları kadar, daha da fazla demokrasi mücadelesine zarar getirirler.

İşte böyle olduğu içindir ki, burjuvazi ve demokrasi konuları her karşımıza çıktıkça, Türkiye burjuvazisinin tarih içindeki şekillenmesini, günümüze gelişini, günümüzdeki yapısını, toplum içindeki konumunu, öteki sınıflara karşı tutumunu vb. hep objektif temelde gözler önüne getirmek ve neyin olup neyin olamayacağını ona göre belirlemek zorunlu olmaktadır.

Bu konuyu yeniden bu yazımızda ele almayacağız. Çünkü yazımızın kapsamını aşıyor. Kapsamı aşmamayı gözetirsek eski söylediklerimizin bir tekrarı olacak. Ancak anlaşılıyor ki bu konu anhasıyla minhasıyla bir kere daha işlenmek ve burjuvaziye demokrasi konusunda aşırı misyonlar vehmedenleri bir kere daha uyarmak gerekiyor. Böyle bir yazıyı bir başka sayımıza bırakırken, DYP konusunda bir uyarı ile yazımızı bağlıyalım.

NE DYP DEMOKRAT BİR PARTİDİR, NE DE DEMİREL DEMOKRATTIR. Demokrat olmanın asgari şartları vardır. DYP'nin ve Süleyman Demirel'in ne olup ne olmadıkları anlaşılmak isteniyorsa onların demokrasiye değgin görüşlerinin ilk başta bu asgari şartların mihenk taşına vurulmaları gerekir. 1982 Anayasası'nın temel hükümlerini hulus-u kalple kabul edenlerden demokrat olmaz, böylelerinden demokratlık beklenemez. BU KADAR! Daha fazla ince eleyip sık dokumaya gerek yoktur. Bu bir!

Kendileri demokrat olmayanların siyasi hayatı liberalleştireceklerine inanmak, bunun için böyleleriyle röportajlar yapıp onlara akıl öğretmeye çalışmak, böyleleri tarafından lisan-ı münasiple terslenmelerine karşılık işi pişkinliğe vurup demokratlaşmaya ve sivilleşmeye öncülük edecek burjuvalar bulmayı fikr-i sabit haline getirmek, suya delik açmaktan farksızdır. Bu iki!

DEMOKRASİ CEPHESİNDE DYP'NİN YERİ!

DYP askeri yönetime karşıysa ve biz de anti-faşist mücadele veriyorsak ve dahi anti-faşist mücadelenin başarı şansı Cunta'ya karşı olan güçlerin azamisinin biraraya getirilmesine bağlıysa DYP'yi de mücadele cephesine kazanmak fena olmaz mı?

Olabiliyorsa ne âlâ da, önce meselenin doğru olarak tahlil edilip arkasından NEYİN NE OLUP, NEYİN NE OLMADIĞININ KİTLELERE, EN BAŞTA DA PROLETARYAYA AÇIK SEÇİK ANLATILMASI ŞARTIYLA. Yoksa DYP de Cunta'ya karşı ben de Cunta'ya karşıyım o halde "yasal muhalefet partisiyle" aynı "demokrasi cephesi" içinde "demokrasi istemi temelinde yığınsal halk hareketi"ni oluşturmak için biraraya gelebiliriz dedik miydi önce kendimizi kandırmış oluruz, daha da fecisi işçi sınıfını, demokrasi için mücadeleye kazanmaya çalıştığımız yığınları aldatmış oluruz. Çünkü böylesi bir yaklaşımın tek doğru yanı sosyalistlerin de, DYP'nin de (bu ikincisinin konumu bir hayli kuşkuludur!) sivil bir yönetimden yana olmalarıdır. Bu kadarı DYP'nin "demokrasi cephesi" içinde yeralmasına

(Devamı 15. sayfada)

Sosyal Demokrasi ve Bilimsel Sosyalizm (IV)

Ahmet Kaçmaz

Yazı dizimizin geçen sayımızda yayımlanan bir önceki bölümünde, demokrasinin sınıf karakteri ele alınmış ve yine demokrasinin tarih boyunca geçirdiği serüvene kısaca göz atılmıştı. Dizinin bu bölümünde sosyal demokrasinin "fikriyatını" oluşturan maddi-toplumsal faktörlerin incelenmesine başlanmaktadır.

Demokrasinin devlet olarak tarih sahnesinden silineceği ve onun bir tür alışkanlık haline geleceği komünist topluma insanoğlu mutlaka bir gün erişecek. Ama ne zaman? Onu bugünden kestirmek olası değil. Çünkü, demokrasinin sosyalist olanının ortadan kalkması bir kenara, burjuva olanı dahi henüz yaşıyor, hem de devlet olarak hiç de yabana atılmayacak bir saldırganlıkla ve güçlülükle yaşıyor. Yaşadığı gibi de burjuva demokrasisini ilelebet yaşatmanın peşinde olanlar İsmail Cem misali, onu sosyal demokrasi adına rasyonalize etmenin yoluna bakıyorlar. Bu nedenle sosyal demokrasinin burjuva demokrasisini tercih etmesinin "RASYONEL" temelini gözden geçirmek gerekiyor.

İ.Cem'e göre işçi sınıfının geleneksel Marksist siyaseti içinde bir kanat ihtilalciliğin çıkmaz yol olduğunu görmüş, onun için de "demokrasi tercihi"ni yapmış! Acaba öyle mi? Yani kimisi çıkıp "ben bunu tercih ediyorum", berikisi çıkıp "hayır ben onu değil şunu tercih ediyorum" diyerek bildiklerini –kişiler olarak değil kuşkusuz, sınıflar, onların katmanları ve siyasi ifadeleri olarak– okuyabilirler mi? Bir Marksiste göre elbette okuyamazlar. Ama bunun böyle olduğunu, yani toplumlarda olup bitenlerin, insanların iradelerinden bağımsız kanunlar tarafından belirlendiğini ve bu şekilde gerçekleştirildiklerini Marksist olmayanlara da göstermek geriyor.

İ.Cem'in "demokrasi"den kastı burjuva demokrasisi. Ve gördük, burjuva demokrasisi ezelden beri mevcut değil, kapitalist üretim gelişmesiyle birlikte gündeme gelmiş, bu üretimin egemen hale gelmesi sonucu, onun üstünde ona uygun ve onun önünü açıcı, onu konsolide edici tarzda şekillenmiş. Kısaca burjuva demokrasisi, kapitalist üretimin bir başka, ama SOSYAL ÜRÜNÜ. Yani kapitalist üretim olmadan burjuva demokrasisi olmaz. Bunun aksi de doğru, kapitalist üretim son bulursa burjuva demokrasisi diye birşey de kalmaz. Bu bir vakıa ve yeryüzünde somut örnekleri var.

"DEMOKRASİ TERCİHİ" Mİ KAPİTALİZM TERCİHİ Mİ?

O halde "demokrasiyi tercih" etmenin altında yatan ESAS NEDEN, onu üreten mekanizmayı yani kapitalist üretimi DAHA BAŞTAN tercih etmiş olmaktır. Yani "demokrasi tercihi", olup bitenin İ.Cem tarafından başaşağı edilmesidir. Bir tercih varsa, onu doğuran esas neden tercih edilmeden sonuç tercih edilemez. İsmail Cem "demokrasi tercihi"nin sonucunu şöyle açıklıyor:

> "Bu yaklaşımın doğal uzantısı, siyasal çoğunluğun varolması için gereken bir çoğunluğa ekonominin de sahip olmasıdır. Yani siyasetteki varlığı garanti edilen karşıt sınıfı, kendi maddi temellerinden yoksun bırakmamaktır. Uzlaşma, böylece, piyasa ekonomisinin reddedilmemesini de kapsamaktadır." (agk, s.176)

Yukardaki alıntı "demokrasi tercihi"nin aslında "kapitalizmin tercihi" olduğunu açıkça belirtiyor. Ancak bu öyle yapılıyor ki, sosyal demokrasi, demokrasi aşkına önce demokrasiyi seçiyor, sonra da bunun sonucuna, kapitalizme adeta katlanıyor.

Önce "demokrasiyi seçip" sonra bunun sonucuna katlanacak tek bir işçi çıkmaz. Nedeni basit; en sıradan bir işçi bile, hele Marksist kökenli bir partiden geliyorsa kapitalizmin, aynı zamanda kendi alınterinin sömürüsü demek olduğunu bilir. Aklı başında bir işçi "varsın sömürüleyim, yeter ki demokrasi kurtulsun" demez. Hele sosyal demokrasinin Marksist işçi hareketinden ayrıldığı o ilk dönemlerde –ki burjuva demokrasisinin işçilere kan kusturduğu günlerdir bunlar– tercihini sömürü ve baskının ebedileştirilmesi demek olan kapitalizm için yapmış işçiler aramak boşunadır. Böyle bir "demokrasi tercihi"ni yapacakların en sonunda işçiler gelir, ama böyle bir tercihi seve seve yapacaklar da bulunur. Yeter ki bu tercih sayesinde maddi ve toplumsal istifadeleri olsun. Nitekim olmuş olan da budur. Sömürge ülkelerden aktarılan kaymağın bir bölümü kendilerine yedirilen sendikacılar ve işçi aristokrasisi "demokrasi", yani kapitalizm tercihini yapmışlardır. Bir bakıma haklıdırlar da. Çünkü kapitalizmin ortadan kalkması demek onların bu imtiyazlarının da son bulması demektir. Dolayısıyla onlar, yani sendikaların başına çöreklenmiş işçi aristokratları, –burjuvaziyle mide ve kader birliği içinde ve ancak böyle olduğu

için– önce kapitalizmin bekasını seçmişler, yeterince gözü açılmamış işçileri, öteki tarafın ihtilalciliğiyle ürkütüp peşlerine takmışlar ve işçi hareketini bölmüşlerdir.

Gerçek böyledir ama İ.Cem elbette böyle söylemez. Pek "klasik" ve bir hayli cılkı çıkmış metodla, önce soyut demokrasinin soyut faziletlerine tayin edici rol oynatılır. "Demokrasi herşeydir, aç da kalsa, açıkta da kalsa insanlar demokrasisiz edemezler. Sömürüden kurtulsalar bile demokrasi olmadıktan sonra kaç para eder?" Yaratılmak istenen imaj budur. Bu imaj, ihtilalcilerin ne yaman bir demokrasi düşmanı oldukları sahte imajıyla birlikte sosyal demokrasinin, kapitalist düzenin avukatlığına soyunmasının sis perdesini oluşturur.

"İŞÇİ SINIFININ ÇIKARI KAPİTALİZMDE"!

Oysa Marksist işçi siyasetinden ayrılan sosyal demokrasi, onunla hesaplaşmakla, onun neden yanlış olduğunu göstermekle yükümlü olmalıydı. Bunun için de Marksizmin tezlerini çürütecek karşıt tezlerle ortaya çıkmalıydı. Eğer işçi sınıfı adına ve onun çıkarları için "demokrasi tercihini" yaptığını söylüyorsaydı, en azından ihtilalcilerin tercihinin neden yanlış, neden işçilerin aleyhine olduğunu ispatlamalıydı. Ama böyle olmadı. Sosyal demokrasinin şekillenmesinde en büyük payı olan Kautsky "demokrasi tercihi"ni yaparken sosyalizmden asla vazgeçmediğini iddia ediyordu. Zaten aksini söyleseydi, o dönemde kendini izleyecek kaç işçi bulabilirdi? Ama zamanla işler olacağına vardı. "Demokrasi tercihi"nin aslında "kapitalizm tercihi" olduğunu, Kautsky'nin her türden halefleri önce utangaç, giderek açık açık dile getirdiler. İ.Cem de bu sonunculardan. Ama gene de neden "kapitalizmi seçmiş olmanın" sosyalizmi "seçmek"ten daha evla olduğunu açıklamıyorlar. İ.Cem aynen şunları söylüyor:

"Sosyal demokrasinin doğru kavranabilmesi için bir noktaya daha işaret etmek gerekiyor: Sosyal demokrasi, tüm stratejik tercihlerini, 'bir zorunluk nedeniyle' diye değil, işçi sınıfı ve genel olarak halkın yararı bu olduğu için, yaptığı inancındadır. Örneğin 'demokrasi tercihi', bir mecburiyetin ifadesi değildir. 'Geçici aşama' ya da 'ortayolun çözümü' de değildir. Sosyal demokrasi temsil ettiği toplumsal sınıfın yararını çoğulcu demokrasinin sürekliliğinde gördüğü için bu tercihi yapmıştır. Aynı şekilde, sermaye sınıfının demokratik varlığını, özgürlüğünü ve sürekliliğini kabullenmek de, piyasa ekonomisini ve üretim araçlarında özel mülkiyeti reddetmemek de, bir uzlaşmanın sosyal demokratlara yüklediği zorunlu taviz değildir. Sosyal demokrasi, kendi karşıtının özgürce varolacağı bir çerçeveyi işçi hareketi açısından en yararlı olan diye nitelediği için bu tercihi yapmaktadır." (agk. s. 38-39)

Aynı görüş ileride bir daha tekrarlanıyor.

"Demokrasi tercihinin bir uzantısı da, doğal olarak, işçi hareketinin belirli bir 'uzlaşmacılık' yaklaşımını benimseyişidir. 'Uzlaşmacı' tanımının buradaki küçültücü bir anlamla kullanılmadığı açıktır. Sosyal demokrat partilerin 'uzlaşmacılığı', bir 'oportünizmin' bir 'ihanetin' sonucu değildir. Sosyal demokrasi, kendi –yanlış ya da doğru– anlayışına göre, bazı ilkeleri, öncelikle işçi hareketinin yararını bunlarda gördüğü için benimsemiştir." (agk. s. 118)

İfadeler son derece açık. Sosyal demokrasi kapitalizmi, temsil ettiği sınıfın –yani işçi sınıfının– çıkarları böylesini gerektirdiği için seçmiş, ve seçiyormuş. Niye? Bunun gerekçesi ne? Cevap yok. Ya da var: "yanlış ya da doğru" sosyal demokrasi böylesini tercih etmiş! İ.Cem konuyu tartışmaya yanaşmıyor. Üstelik de bunu, meselenin bu canalıcı noktasını, konu tartışma dışıymış, tartışmaya değmezmiş edasıyla söylüyor. Hani filistenler arasında çok muteber bir deyiş vardır, "renkler ve zevkler tartışılmaz" diye, sırf bir takım hödüklüklerin mazur gösterilmesi için uydurulmuştur; işte İ.Cem de, işçilerin kendilerini sömürü kayasına ilelebet bendeden kapitalizm zincirini "kendi çıkarları böylesini gerektirdiği için" tercih ettiklerini ileri sürerken benzeri bir hafifliğe düşüyor.

Belki de İ.Cem bu konu tartışmaya açılırsa üstesinden gelemeyeceğini daha baştan biliyor veya kestiriyor. Ama Marksistler bu konunun peşini bırakmıyorlar. Çünkü sosyal demokrasinin görüşlerini ve önerilerini yanlış buluyorlar. Onun için de doğrusunu şöyle dile getiriyorlar.

Kapitalist üretim tarzı kalıcı değildir. "Burjuva üretim ilişkileri sosyal üretim sürecinin son çelişkili biçimidir; bireysel çelişki anlamında değil, bireyin sosyal yaşama koşullarındaki çelişki anlamında. Aynı zamanda burjuva toplumunun bağrında gelişmekte olan üretici güçler bu çelişkiyi ortadan kaldıracak maddi koşulları yaratır."(*) Üretim temelinde üretici güçlerin alabildiğine toplumsallaşmasıyla, üretim araçlarının mülkiyetinin daha az sayıda özel ellerde birikmesi şeklinde keskinleşen bu çelişki, sosyal planda burjuvazi ile proletarya arasındaki antagonizmanın iyice zıtlaşması şeklinde yansır. Çelişkinin çözümü, kapitalist üretim ilişkilerine son verilmesiyle mümkündür. Bunu da başarabilecek toplumsal güç proletaryadır. Siyasi mücadelesi sonunda iktidarı ele geçiren proletarya, üretim araçlarının özel mülkiyetine son vererek kapitalist üretim tarzını ortadan kaldırır. Böylece burjuva demokrasisinin de maddi temeli ortadan kalkmış olur.

Kısacası, tercihlerden şunu veya bunu yapmak, kişilerin, siyasetlerin elinde değildir. Top-

(*) K.Marx, Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı'ya Önsöz'den.

lumsal gelişmenin esas yönü iradelerden bağımsızdır. Proletarya tarihsel olarak kapitalizme son vermek misyonuyla yükümlüdür ama o, bu misyona başkaları arasından seçildiği için yahut kendisi bu misyonu tercih ettiği için böyle yapıyor değildir. Tarih tekerleğinin bu aşamadaki dönüşüyle proletaryanın sınıf çıkarları çakıştıkları ve dahası dünyanın daha ileri safhalara evrimleşmesinin motor gücü proletarya olduğu için miyadını doldurmuş kapitalizmin defterini dürmek proletaryaya düşmektedir. Proletarya bunun bilincindeyse ona düşen, bu süreci çabuklaştırmak ve kolaylaştırmaktır. Böylece o hem "esas olan dünyayı değiştirmektir" düsturuyla davranmış olacaktır, hem de kendisini kapitalist üretime bağlayan SÖMÜRÜ VE BASKI ZİNCİRLERİNDEN BİRAN ÖNCE KURTULACAKTIR.

Ciddi bir sosyal demokrat, gerçekten ciddi olmak istiyorsa, yukarıdaki tezi eleştirmekle ve bunun neden yanlış olduğunu göstermekle yükümlüdür. Ama bunu yapabilecek tek bir sosyal demokrat çıkmaz. Çünkü yukarıdaki belirlemeler "ideolojik faraziyeler" olmaktan çıkmış, dünya pratiği tarafından doğrulukları defalarca ve parlak bir şekilde isbatlanmışlardır. Bunun için de sosyal demokrasi cevap diye hep aynı sakızı çiğner: "Demokrasi, ille de demokrasi!"...

Kapitalist üretim tarzının yerini kaçınılmaz olarak sosyalist üretim tarzının alacağı bilimsel tezini teorik planda tartışmayan, tartışsa bu tezi çürütemeyeceğini bilen sosyal demokratlar, demokrasi altında işçilerin refah seviyelerinin çok daha yüksek olduğu demagojisiyle konuyu saptırmak isterler. Madem ki "çoğulcu sistem dedikleri bu düzende isterse üretim araçlarının mülkiyeti özel ellerde olsun', işçilerin refahları yükselmektedir, sosyal demokrasiye göre bu düzen, yani kapitalizm işçi sınıfının yararınadır. Sürmesi de yararınadır. Böylece "kapitalist sosyo-ekonomik yapının sona ermesi tarihsel olarak kaçınılmaz mı, değil mi?" tartışması sumen altı edilip, İŞÇİLER İSTERLERSE "DEMOKRASİ"Yİ İSTERLERSE "İHTİLAL"İ TERCİH EDERLER, DEMOKRASİYİ TERCİH EDENLER DAHA KÂRLI ÇIKARLAR vb. sığ ve yüzeysel yaklaşımlarla konu bilimsel platformun dışına kaydırılır.

İşçilerden hangilerinin, yani "ihtilalci" olanların mı, yoksa sosyal demokratlara oy verenlerin mi gerçekten daha "kârlı" çıktıkları bir yana, –ki yazı dizisinde yeri geldiğinde bu konu da ele alınacaktır– meseleye bu şekilde yaklaşmak, "toplumsal gelişmenin insanların tercihleriyle belirlenebileceği" türünden, bilime ve insanoğlunun bilinen tarihine aykırı sonuçlara yol açabileceği gibi, sömürüye dayanan bir düzenin, –kapitalizmin– sömürünün ortadan kalktığı bir düzenden –sosyalizmden– hem de sömürülenler açısından daha evla olduğu şeklinde saçmalıklara düşülmesini kaçınılmazlaştırır.

"KAPİTALİST BİRİKİMİN GENEL KANUNU" VE ÖNEMİ

Meseleyi, bilimin gerektirdiği kurallar ve ciddiyet ile ele alan Marksizm ise, tarihsel olarak ömrünü tüketen kapitalizmin yerini kaçınılmaz olarak sosyalizmin alacağını gösterirken, bu sürecin geliştirilmesinde proletaryanın ister istemez yükümleneceği toplumsal işlevin, aynı zamanda onun sınıf ÇIKARLARIYLA nasıl üstüste çakıştığını önce TEORİK planda ispatlamıştır. Kapital' in en önemli bölümlerinden sayılan "Kapitalist Birikimin Genel Kanunu" vaz'edildiği günden bu yana hiçbir sosyal demokrat tarafından çürütülemediği gibi, günümüz dünyasındaki gelişmeler, bu kanunun kapitalizmin gerçeğini ne kadar sağlam bir şekilde kavradığını defalarca kanıtlamaktadırlar.

Biliniyor, bu kanuna göre, kapitalist toplumun iki ana sınıfı olan burjuvazi ile proletarya arasındaki ÇELİŞKİ, kapitalizm ne kadar gelişir, ne ölçüde yaşlanırsa o ölçüde ZITLAŞIR, bu iki sınıf arasındaki UÇURUM o ölçüde büyür. Dolayısıyla bu ANTAGONİST ÇELİŞKİNİN toplumsal çözümünün bir tek yolu vardır: Taraflardan birinin, karşıtının varlığına son vermesi. Marksizm kapitalizmin yerini NEYİN alacağını, bunun NEDEN böyle olacağını belirlemekle yetinmemiş, bunun NASIL olacağını da önce teorik planda sistematize etmiştir. Üstelik Marx bunu yaparken sadece teoriyi va'zetmekle yetinmemiş, Kapitalist Birikimin Genel Kanunu'nun, o günün kapitalist ülkelerinde nasıl yaman bir şekilde hükmünü yürüttüğünü somut ve detaylı örneklerle, bir bir kanıtlamıştır.

Sosyal demokratların kendi tezlerini savunurlarken Marksizme en fazla yüklendikleri de işte bu noktadır. Onlara göre Marx'ın dedikleri o günlerin kapitalizmi için geçerli olabilir. Oysa aradan çok süre geçmiştir ve kendilerinin de etkisiyle o günün vahşi, acımasız kapitalizmi çok değişmiştir, onun yerini günümüzün "ehli", "insani" kapitalizm almıştır! Sosyal demokratlara göre verilen mücadeleler sonucu elde edilen ekonomik ve demokratik haklar sayesinde çalışan kitlelerin refah seviyesi hızla yükselmiş ve Marx'ın ünlü kanununda belirlediği, burjuvazi ile proletarya arasındaki uçurumun büyüyeceği, çelişkinin daha zıtlaşacağı "öngörüleri" gerçekleşmemiştir. Yani onlara göre elde edilen haklar öylesine muazzam olmuştur ki, burjuvazinin tasfiyesine gerek kalmadan gelişkin bir refah toplumu oluşturulabilmiştir. Dolayısıyla kapitalizme son vermeden işçilerin istenilen hayat seviyesine erişebilmeleri imkanı ortaya çıkmıştır. Bu du-

rumda kapitalizmin sınırları dışına çıkmadan, toplumsal refahtan pay alma mücadelesini sürdürmek, sosyal demokrasinin iddialarına göre işçi sınıfının daha fazla çıkarınadır. Üstelik Marx'dan sonraki gelişmeler burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişkinin uzlaşmaz olduğu tezini —yine aynı siyasi akıma göre— doğrulamamış, aksine bu iki sınıf arasındaki kutuplaşmanın zaman içinde yumuşatılması aradaki çelişkinin de pekâlâ dengelenebileceğini, dolayısıyla burjuvazinin tasfiyesine hiç de gerek kalmayacağını kanıtlamıştır.

Gelişkin kapitalist ülkelerde yüzyılımızın başından bu yana olup bitenlerin ve bugünkü durumun yüzeysel görünümü, sosyal demokratların can simidi gibi sarıldıkları yukarıdaki "mantık" ın yabana atılmayacak bir etki gücü yaratmasına yol açıyor. Bu nedenle de sınıf bilinci yetersiz bir kısım işçiler için bir İskandinav işçi ailesinin yaşayışı son derece cazip ve özenilen bir örnek olabiliyor. Ama bu olgu Marx'ın kanununun yanlış olduğunu, günümüzün şartlarına cevap vermediğini kanıtlar mı?

Bilimsel tartışmadan biraz ciddi olmak, görünüştekilerle yetinmeyip hakikatin nerede olduğunu anlamak için bir miktar çaba sarfetmek, tam da aksini yani Marx'ın yüzde yüz haklı olduğunu, Marx'ın kanununun günümüz şartlarında da hayatiyetini koruduğunu ve sınıflar arasındaki gelişmelerin anlaşılması için yine başlıca referans kaynaklarından birisini teşkil ettiğini gösteriyor.

Önce Marx'ın, sözkonusu ekonomik ve sosyal kanunu kendisinin nasıl vaz'ettiğine bakalım:

> "Toplumsal zenginlik, faaliyet halinde bulunan sermaye, bunda meydana gelen artışın hacmi ve gücü, ve dolayisiyle de proletaryanın mutlak sayısı ve emeğinin üretkenliği ne kadar büyük olursa, yedek sanayi ordusu o kadar büyük olur. Demek ki, yedek sanayi ordusunun nispi büyüklüğü, zenginliği meydana getiren ve artıran potansiyel güçlerle birlikte artmaktadır. Ne var ki, bu yedek ordunun faal orduya olan oranı ne kadar büyükse, çektiği sefalet ve ıstırap; çalışması sırasında katlanmak zorunda kaldığı işkence ve acı ile ters orantılı olan yerleşik ve değişmez artık-nüfus kitlesi o kadar büyük olur. Nihayet, işçi nüfusunun düşkünler tabakası (Lazarusschte) ve yedek sanayi ordusu ne kadar büyükse, resmi sefalet ve düşkünlük de o kadar geniş ve yaygın olur. Bu, kapitalist birikimin mutlak genel kanunudur." (Kapital, Odak Yayınları 1974, Cilt I, 2. kitap, s. 422-423)

Kapital'in I. cildi 1867 yılında yayınlanmıştır. O tarihlerde kapitalizm Batı Avrupa'da, özellikle Marx'ın yaşadığı İngiltere'de hızla gelişmekte ve sosyo-ekonomik hayata bütünüyle damgasını vurmaktadır. Maddi verilerden ve toplumsal gözlemlerden hareket eden Marx, bu hızlı gelişme içindeki kapitalist üretim tarzının "eleştirel incelemesi"ni yaparken Kapitalist Birikimin Genel Kanunu'nu da önce teorik planda ele alır ve böyle bir kanuna yolaçan saikleri kapitalist üretim mekanizmasının yapısında arar:

> "Toprağın verimliliği vb. gibi doğal şartları ve bağımsız olarak ve kendi başlarına faaliyet gösteren üreticilerin nihai ürünün kitlesini de nicel olmaktan çok kalitesinde nitel olarak kendini gösteren hünerlerini bir yana bıraktığımızda, emeğin toplumsal prodüktivite derecesi ifadesini, bir işçinin belli bir zaman aralığında, aynı kalan bir iş-gücü gerilimi ile, ürüne dönüştürdüğü üretim araçlarının nispi büyüklüğünde bulur. İşçinin faaliyeti sırasında kullandığı üretim araçlarının kitlesi emeğinin prodüktivitesi ile birlikte büyür. Bu üretim araçları bu sırada ikili bir rol oynarlar. Bunlardan birindeki büyüme emek prodüktivitesindeki artışın sonucu iken, diğerindeki büyüme emek prodüktivitesindeki artışın şartıdır. Örneğin, manüfaktür tipi iş-bölümü ve makine kullanılmaya başlanmasıyla birlikte bir ve aynı zaman aralığında daha fazla hammadde işlenir ve dolayısıyla iş-sürecine daha büyük bir hammadde ve yardımcı madde kitlesi girer. Bu, emeğin yükselen prodüktivitesinin sonucudur. Öte yandan, kullanılan makinelerin, yararlanılan iş hayvanlarının, suni gübrelerin, boşaltma borularının vb. meydana getirdikleri kitle emeğini yükselten prodüktivitesinin şartıdır. Binalar, dev fırınlar, ulaşım ve taşıt araçları vb. şeklinde bir araya toplanmış kitleler halindeki üretim araçları da böyledir. Şurası var ki, ister bir şart teşkil etsin ya da ister bir sonuç olsun, üretim araçlarının büyüklüğündeki artış, bunlarla birleşip bir vücut olan iş-gücü ile karşılaştırıldığında, emeğin yükselen prodüktivitesini ifade eder. Bundan ötürü, bu sonuncudaki, yani emek prodüktivitesindeki artış, kendini, emek kitlesinin, bu emek kitlesi tarafından harekete getirilen, üretim araçları kitlesine oranla azalması, ya da iş-sürecine katılan öznel faktörün aynı süreçte yer alan nesnel faktörlere oranla büyüklük olarak azalması ile belli eder.
>
> Sermayenin teknik bileşimindeki bu değişme, üretim araçları kitlesinde, bu kitleyi canlandıran işgücü kitlesiyle karşılaştırıldığında, meydana gelmiş bulunduğu görülen büyüme, tekrar sermayenin değer bileşiminde yansır, sermayenin değişmeyen kısmının değişen kısmı aleyhine olarak büyümüş olmasıyla kendini ortaya koyar. Bir sermaye, söz gelişi, başlangıçta % 50'si üretim araçlarına ve diğer % 50'si iş-gücüne olmak üzere yatırılmışken, daha sonra, emeğin üretkenlik derecesinde meydana gelen gelişme ile birlikte, birleşimi % 80 üretim araçlarından % 20'si iş gücünden meydana gelecek şekilde, değişebilir vb... Değişmeyen sermaye kısmının değişen sermaye kısmına oranla gittikçe artarak büyümesi kanunu, ister bir tek ulusun farklı ekonomik dönemlerini ya da ister bir ve aynı dönem içinde farklı ulusları gözönüne alalım, mal fiyatlarının (daha evvel yapmış bulunduğumuz) karşılaştırılmalı analizleri ile her adımda teyit edilir." (age, s. 386-387)

Bu olgu Marx'ın açıkladığı gibi kapitalist üretimin kendi tabiatı gereğidir. Yani kapitalist üretim sürdükçe her ileri aşamada öncesine kıyasla nispi olarak daha az işgücüne ihtiyaç duyulur.

(Devam edecek)

Kitlelerin Mücadeleye Kazanılması Esastır

SİYASET sahnesi canlanıyor. Bir hayli haraket var. Gerçi legal planda alan yalnız burjuva partilerine ve siyasetlerine açık. O kadar ki, meselâ SODEP ya da DSP bile burjuva reformizminin gereklerini yerine getirebilmekten, hatta böyle bir niyet besleyebilmekten âcizdirler; siyaseti, kapalı kapılar ardında, faşist rejime güven telkin etme düzeyinde algılıyorlar. T. Özal, rahat rahat, "Halkımız sıkıyönetim istiyor" diyerek faşizmin kitleleri politika dışı tutma niyet ve kararlılığını dile getiriyor. Buna karşılık "burjuva muhalefet"in sunduğu "alternatif", kitleleri kırk katır mı, kırk satır mı açmazından tutup burjuva siyasetinin arabasına koşmaktan başka bir hedef gütmüyor. Gütmeyeceği de açık. M. Yazar'ın sözde "yeni" ekonomik platformuyla doğrudan bir kesim burjuva çıkarları ve beklentilerini kollayan çıkışı, siyaseti K.Evren ve cuntasının denetiminde şekillendirmeyi amaçlıyordu. Kimi aklı evvellerin "demokratik sağ" tanımlamayı seçtikleri çizginin –S.Demirel ve şürekâsının– da tek amacı, ekonomik yıkım ve politik baskı koşullarınaa kitlelerin derin hoşnutsuzluğunu ve pasif tepkisini kendilerine kanalize etmek; buna dayanarak K.Evren ve cuntasıyla "hesaplaşmak", yani üst düzeyde pazarlığa girişmek; sonra da faşizmin burjuva çıkarlarına sağladığı kazanımların üzerine oturmak.

Bütün bunların ardındaki olgu, faşizmin Anavatan Partisi eliyle yürütülen ekonomik-sosyal siyasetinin beklendiği gibi bastıran iflâsı, geleceğin karanlığı. Siyaset sahnesini canlandıran da bu. Özal'ın sihirbaz çıraklığının foslaması, takkesinin düşüp kelinin görünmesi hâkim burjuva çevrelerini yeni arayışlara sevkederken, eski-yeni tüm burjuva siyasetçilere ve siyaset heveslilerine yeni "imkân"lar ve umutlar sunuyor. Cunta'dan icazetli M.Yazar'ın DYP'yi dışardan fethetme manevrasının boşa çıkarılışı bu tür arayış ve umutların sonu olmayacaktır. Demirel'in zaferi suları yatıştırmayacaktır. Tersine, burjuva siyaset sahnesi daha da haraketlenecek, renklenecektir. Soygundan pay kavgası büsbütün kızışarak Cunta'nın da müdahaleleriyle yeni biçimlerde sürecektir.

Geçerken belirtelim, DYP kongresi ve genel başkan seçimi üzerine koparılan kıyamet, olup bitenler, burjuva siyasetinin Türkiye'ye özgü tüm özelliklerini yeniden sergiledi: kıyasıya kişisel rekabet, demagoji, riya, yalancı kahramanlık, cepheden mücadele yerine yandan dolanıp durumları dejenere etme, fırsatçılık, mağdur görünüp borusunu öttürme, belden aşağı vurma, manevra, vb., vb... iğrenç sahneler!

Haftalar ve aylar boyu millete "siyaset" diye sunulan bunlardı. Bundan sonra da bu gidişle öyle olacak. Burjuva siyaset sahnesindeki canlanmaya bakıp da ülkede faşizmin varlığına rağmen depolitizasyonun kendiliğinden son bulmakta olduğunu düşünmek büyük yanılgı olur. Tersine, burjuva siyasetinin canlanmasının ardında yatan "düzen"lerden biri, depolitizasyonu sürdürmek ve daha da sürdürmektir. Çalışan kitlelerin, Anavatan Partisi siyasetlerinden elaman diyen muazzam çoğunluğun gözü şimdi de bu yeni, alaca burjuva siyasetiyle bağlanmak isteniyor. Büyük ölçüde bağlanıyor da. Boyalı basın kadar, kendine demokrat diyen –ve demokrat olması gereken– basın kesimi de bırakınız tartışmayı, haberciliği dahi ekonomik konular ve burjuva alternatifler çerçevesi dışına çıkarmamaya azami dikkat göstererek buna aracılık ediyor.

Yazar'ın çıkışına karşı S.Demirel'in öne sürdüğü "gün ekonomiden önce siyaset günüdür" düsturu besbelli ülkede siyasi demokrasinin önünü açmayı değil, kapalı ve tıkalı tutmayı amaçlamaktadır. "Siyaset"ten kasıt burjuvazi için hesaplaşmadır. Tencere için dışın kara, seninki benden kara çekişmesi. M. Yazar'ın ekonomide "alternatif" arayışı gibi Demirel'in 6 Kasım "legal" çerçevesine açıktan meydan okuyuşu da faşizmin saldırdığı imkânlardan nemalanma kavgasını yansıtıyor. İçi çoktan boşalmış 6 Kasım çerçevesini yeni baştan "taze" unsurlarla çatmayı, Cunta'nın marangoz hatasını düzeltmeyi öngören yoğun ve birhayli telaşlı çaba –sağ oyları kimin toparlayacağı ve bir erken seçim perspektifi– bu kavganın siyasi zeminini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, sık sık sözü edilen "Anayasa değişikliği" orada burada teknik birkaç uyarlamadan öte bir anlam taşımıyor. Sık sık tekrarlanan "Böyle demokrasi olmaz", "Geçiş dönemi diye birşey tanımayız", "Demokrasi ya vardır, ya yoktur" gibi lâflar salt demagoji. Hatta, ondan da öte, bu lâfları edenlerin "demokrasi anlayışlarının ölçütü. Genel olarak konuşulan, tartışılan, "umut" uyandıran gündem, baştan aşağı, kitleleri siyaset dışı tutmayı amaçlayan burjuva kavramlar ve hedeflerle koşullu, kısıtlı. Demokratik hak ve özgürlüklere faşizmin koyduğu ambargo, o hak ve özgürlükleri inkârı oldum olası kendine hayat yolu bellemiş bugünkü burjuva muhalefetin ve boyalı basının niç mi hiç umru değil. İleri basın sıkıyönetim yasaklarına muhatap olduğu –ve kendini hiç itirazsız muhatap da gördüğü!– için "geçiş dönemi" safsa-

tasını baya ciddiye alıyor, dönemin kendiliğinden sona ermesini sabırla bekleyerek kendi en temel haklarını savunma babında dahi mücadeleyi "şimdilik" zait sayıyor. Bu arada sık sık "sol"dan, "solun birliği" ya da "geleceği"nden söz açıldığında sadece ve sadece hepsinin ne idüğü ve ne eylediği malum SODEP-DSP-HP canibi kastediliyor. Bırakınız S.Demirel ve adamlarını, bütün sağ partiler içinde pervasızca fink atan sicilli faşistler bile günlük, haftalık, onbeşgünlük basının sütunlarında hayatlarında görmedikleri ilgi ve itibara mazhar olurken, işçi sınıfı siyaseti, emekçi halkın gerçek partileri ve politik hareketleri üzerinde gönüllü ve resmi sansürden geçilmiyor. Öyle ki, yasakçılığın kol gezdiği koşullar sürerken, "demokratik" misyonu kendinden menkul kimi aydın çevrelerde demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması sorunu güncel sınıf mücadelesi içeriğinden tümüyle soyutlanarak akademik bir "sivil toplum" tartışmasına dönüştürülmüştür. Demokratik haklar için, özgürlük ve yurtdaşlık onuru için aktif, kararlı mücadele yerine, ya özgürlük ve halk düşmanı eski kodaman siyasilerde –kendi açık beyanlarına ve davranışlarına rağmen– demokratik misyon keşfedilmeye çalışılmakta, ya da demokrasinin tarihi ve felsefi anlamı üzerine havanda su döven ukala vaazlar çekilmektedir. Ve yaratılan kavram kargaşasında meselâ Yeni Gündem gibi "sivil toplum" şampiyonları, "demokratik sağ" etiketiyle bir çırpıda akladıkları S.Demirel ve fırkasına komünizme karşı açık ittifak önermektedirler. (Bakınız: Y.Gündem Sayı 21, "DYP' nin Geleceği ve Demokrasi" yazısı).

Hasılı, ekonomik sorunların, hayat pahalılığı, yokluk, sefalet, çaresizliğin pençesinde zaten kendiliğinden depolitizasyona sürüklenen kitlelere şimdi sunulan "siyaset", burjuva siyasetinin geçmiş demagojik anıları ve heyecanları, bugünkü alaturka curcunası, gelecek için tezgahlanan kof ve yalan "umut"undan başka birşey değil.

Bu arada ufak, ama söylediklerimiz açısından tipik bir olgu. Özal'ın gezileri, şaklabanlıkları, Odalar Birliği içindeki çekişmeler, Özdağlar olayı, parababalarının ödedikleri ya da ödemedikleri vergi, V.Arıkan türü nevzuhur eşhasın ağzından dökülen hikmetler, KDV tartışması, Özal'ın partisindeki faşistlerin encamı, Özal ekonomisine alternatif önerileri, vb. ve nihayet DYP kongresi ve "Bir Bilen" ile M.Yazar'ın maceraları, meselâ şu ünlü Aydınlar Dilekçesi olayını hayatın kendisinde de, aydınlara en dost basının sütunlarında da çoktan âdeta tarihe gömmüştür. O kadar ki, bundan sonra artık neredeyse, Dilekçeyi imzalayanlardan kovuşturmaya uğrayanların olayı kazasız belasız atlatmaları en büyük "demokratik kazanım" sayılacaktır!

Oysa bütün bunlara rağmen halktan yana, emekçi karakterli, sosyalist siyasi çalışmanın koşulları hiç de yok değil. Bizatihi ülkenin ve halkın içinde bulunduğu somut durum böylesi siyasi çalışmaya en uygun koşulları bize, hepimize sağlıyor. Burjuva siyaset sahnesindeki canlanma da bu açıdan yabana atılamayacak çeşitli yeni koşulları hergün durmadan üretiyor. Bunlar, siyasete ilgisi yeniden uyanmaya başlayan kitleler içinde siyasi gerçekleri açıklamak ve doğru çıkış yollarını göstermek için komünistlerin pekâlâ değerlendirebilecekleri, mutlaka da değerlendirmeleri gereken koşullardır. Bunun için komünistlerin aktif ve olabildiğince açık siyasi faaliyeti nicel ve nitel düzeyde yükseltmeleri gerekir. Yurtdışı yayınlar, yıldönümlerinde biraraya gelmeler, Avrupa Konseyi dönemine ilişkin faaliyetler, vb. anti-faşist mücadelenin bir vitrini ve yan alanlarıdır. Onlar da mücadele için mutlaka gerekli ve yararlıdır ama mücadelenin yerini tutmayacakları açık. Mücadelenin esas alanının Türkiye olduğunu söyleyip duruyoruz. Oysa Türkiye'de komünistlerin bugüne kadar yaptıkları, sendikal alanda belli yönlendirmelerin ötesinde illegal örgütlenmeyi ayakta tutup olabildiğince geliştirmek, illegal haberleşme-yayın ağını sürdürmek, eski kadroları toparlamaya ve illegalite koşullarına uyarlamaya çalışmaktan, ve elbette bu arada faşizmin azgın saldırılarına göğüs germekten ibaret kalmıştır. Türkiye'ye, Türkiye sosyalist hareketine özgü çok zor, elverişsiz, nankör koşullarda bunun kaçınılmaz olduğu söylenebilir. Baştan sona doğrudur da. Ama artık politik hareket için konsalidasyon sınırlarını aşıp faaliyet alanını yaymanın, tüm hassas alanlarda yeni mevzilere yönelip komünistlerin örgütlü, aktif varlığını, işçi sınıfı tabanından ve toplumun dokusundan sökülmezliğini ispat etmenin zamanıdır. Kitlelerin bağrında her an var olmak yetmez. Öyle olduğu kitlelerce de –komünistlerin en muhtaç oldukları anda– görülmeli, bilinmeli, hayatın akışı içinde değerlendirilmelidir. İşçi sınıfı siyasetinin varlığı sıkıyönetim bildirileri, mahkeme kararları, boyalı-gerici basının özel görevli sütunlarında ona biçilen kılığın ve çapın dışına taşmalı, asıl ve gerçek hüviyetiyle toplumun, kitlelerin gözüne sokulmalıdır. Kitlelerin bağrında sahiden varolmanın, olabilmenin bir şartı da budur zaten. Tam da burjuva siyasetlerin kaçınılmaz iflaslasının ayyuka çıktığı, 12 Eylül'den beş yıl sonra daha hâlâ ülkenin sıkıyönetimsiz yönetilemiyeceğinin pervasızca açık edildiği, faşizmin borusunun hâlâ öttüğü koşulların işçi sınıfı alternatifini (anti faşist mücadeleyi, siyasi demokrasi ve giderek halk iktidarı kavgasını) gündemin canlı maddeleri olarak öne çıkardığı bir ortamda ne yapıp edip marjinallikten, kıyı-köşe bir akım görünümünden kurtulma, siyasete müdahe-

le etme gereği kuvveden fiile çıkmalıdır.

Bu nasıl olacak?

Muhakkak ki en optimal ölçüde verimli olabilecek siyasi faaliyet alanları ve çalışma biçimlerinin tespiti günün sürekli değişken koşullarını öngörüyle değerlendirmekten geçecektir. Önümüze "keskin" ve iddialı hedefler koymaksızın yaratıcı, niyetli bir yaklaşım bize ne zaman, nerede ne yapılması gerektiğini gösterir. Önemli olan, sağlanacak birikimin daha ileri hedeflere yönlendirilebilmesidir. Meselâ şu an için ilk akla gelenler arasında: sendikalarda daha etkin ve sağlam mevziler edinmek, sendikal faaliyeti dar yasal ve fiili sınırları içinde de olsa —ve o sınırları akıllıca zorlayacak yönde— militanlaştırmak, Türk-İş sarı yönetimini her fırsatta teşhir, Sendikalar Yasası'nın demokratikleştirilmesi için sürekli genel ajitasyon, vb; fabrikalarda, her türlü iş yerinde kötü çalışma koşullarına itiraz, iş kazalarını tartışma konusu yapma, işveren kanunsuzluklarına, emrivakilerine, şımarıklıklarına direnme, ücret ödemelerinde aksamaların, gecikmelerin üzerine gitme, daha çok ve yaygın toplu sözleşme hakları için ajitasyon, baskı; meslek örgütlerini üzerlerine ölü toprağı serpilmişlikten çekip kurtarıcı çalışmalar, bu meyanda baroların insan haklarının çiğnenmesine, işkence ve kötü muameleye, kanunsuzluklara, zorba dayatmalara, savunma hakkının engellenmesine, ölüm cezalarına, vb. daha aktif ve direşken karşı çıkmalarını sağlama; ilerici öğretmenler arasında örgütlü dayanışma, resmi öğretmen örgütlerinde —nerede ve nasıl varsa— demokratik, mesleki çalışmayı canlandırma, vb; kooparatiflerde tutarlı, etkin, iş bilir ve fedakâr çalışmalar yoluyla emekçilerin, emeklilerin, dar gelirlilerin günlük sıkıntıları ve sorunlarıyla yakında ilgilenme, hayat pahalılığının gerçek nedenlerine dikkati çekme, sosyal adaletsizliği teşhir, vb.; spor kulüplerinde, kültür derneklerinde genç insanlarla yakın ilişki kurma, çevre edinme, siyasi gerçekleri açıklama, çözüm önerme; üniversitelerde öğrencilerin ilerici öğretim üyelerinin akademik ve demokratik taleplerini destekleme, yükseltme, yüksek öğrenimin başına çöreklenmiş ya da alt kademelerde görevlendirilmiş faşist ve gerici unsurları, muhbirleri, vb. teşhir, insan haysiyetine, kişi haklarına aykırı YÖK uygulamalarına direnme, öğrenim özgürlüğü, bilim özgürlüğü için ajitasyon; siyasi mahpuslarla kesintisiz dayanışma, tutukluluk, gözaltı, mahkumiyet koşullarını teşhir, hapishanelerde kanunsuzluklara, baskılara karşı koyma, mahpus ailelerinin maddi, manevi sorunlarıyla ilgilenme, taleplerinin kamuoyuna yeterince yansımasına zemin sağlama, yardımcı olma; her türlü basın-yayın ve sanat faaliyetinde demokratikleşmeyi, haberleşme ve yayın özgürlüğünü, düşünce özgürlüğünü savunmayı, yasakçılığa karşı çıkmayı teşvik, boyalı basının sistematik yalan üretimini, çarpıtmalarını, yozluk pazarlamalarını teşhir; ekonomi ile ilgili sürüp giden yoğun tartışmalar üzerinde burjuva alternatifler inhisarını kırmak için çaba harcama, vb., vb... sayılabilir.

Gün, olanca somut, acele anlamda iş-ekmek-özgürlük için mücadele günü. Burjuvazi muhtemel bir erken seçim ya da 88 için kendi içinde sudan alternatif siyasetler tezgâhlamaya çalışıyor. Sosyal demokratlar K. Evren'in hesaplarını kollayıp "geçiş dönemi"'ni kazasız atlatarak önlerinin açılmasına bel bağlamış durumdalar. Sözde daha radikal "sol" eğilimlerin umudu, Demirel! Yani onlara kalırsa —ve kaldığı sürece— emekçi halk için iş de, ekmek de, özgürlük de hep arslanın ağzında. Demek ki, objektif olarak, siyaset alanı komünistlere açık. O alanda olur olmaz umutlara, hayalciliğe, kısa vadede hiç hasar vermeden sonuç alma hevesine kapılmak ne denli boşuna, saçma ve hareketin geleceği için zararlıysa, geçen beş yılda hiçbir şeyin değişmediğini ve hâlen de değişmemekte olduğunu varsayıp, ya da ülkede emekçi siyaseti potansiyeline hakkını vermekte tereddüde düşüp, dışımızda cereyan eden hayatı tahlille, yorumlamakla, örgütsel konsalidasyon ya da rutin işleyişiyle, aktif siyaset yapmaya sürekli "hazırlanma"yla yetinmek, sol üzerinde çok sözü edilip hesap yapılan bir dönemde gerçek solun sesini kitlelere açıktan ve yakından duyurmayı ertelemek de o kadar yanlıştır, işçi sınıfının siyaset anlayışına ve çalışma üslubuna terstir. Bunun içindir ki ilkelerden taviz vermeksizin ve provokasyona yolaçmadan her imkânı yaratıcılıkla değerlendirip işçi sınıfı siyasetini halka götürmek, halkın içindeki tepkilerden yararlanmak, dersler çıkarmak, yeni yönelimleri, taktikleri gündeme almak, vb. komünistlerin önünde duran güncel, hem de acil görevdir. Bu görev yetkinlikle yerine getirildiği ölçüde, emekçi yığınların başına örülen ve örülü tutulmak istenen depolitizasyonun ağını savurup atmak mümkün olacak, canlanmaya başlayan siyaset sahnesi kitleler için sihirli gözbağı olmaktan çıkacak, ülkenin ve insanlarımızın sorunlarının çözümünde işçi sınıfı alternatifini öne çıkarıp giderek cazibe merkezi kılacak süreç somut olarak gündeme gelecektir. ●

Faşizm, Yozlaşma ve Siyasi Mücadele-2-

Yazımızın geçen sayıda yayınlanan birinci bölümünde faşizmin ve genel olarak burjuvazinin kitlelere yönelik çok yönlü saldırılarına değinmiş ve bunlar arasında kitlelerin sindirilip yıldırılmasını işlemiştik. Bu bölümde ise kültürel ve dolayısıyla ahlâki yozlaşma üzerinde duracağız.

KİŞİNİN YOZLAŞTIRILARAK KÖRELTİLMESİ

KİTLELERİ zor yoluyla sindirerek boyun eğmeye zorlamak siyasal alana değgin bir olgu. Fakat merkezi otoritenin otoritesi kuşkusuz ki bununla sınırlı değil. Bu siyasal motif, burjuvazinin sadece devlet eliyle değil, devlet dışı araçları vasıtasıyla sürdürdüğü kültürel yozlaştırma süreciyle bütünleşiyor.

Örneğin, bunların başında, kitleler toplumsal kurtuluş yolunu bulamasınlar diye eskiden beri sürdürülegelen bireysel kurtuluş yeminin T.Özal'ın elindeki zokayla yutturulması var.

Derin ekonomik kriz içinde bulunan ve çıkış yolu bulamayan kitleler, bir yandan zor yoluyla politikadan ve örgütlenmekten, örgütlü mücadeleden uzak tutulurken, öte yandan onların topluluk psikolojileri de yokedilmek isteniyor.

Şayet ileride, 24 Ocak döneminin toplum kültürüne enjekte ettiği en belirgin anlayış neydi diye soracak olursak, buna vereceğimiz yanıt, hiç kuşku duyulmasın ki, "köşeyi dönme felsefesiydi" şeklinde olacak!

Şurası açık ki, emekçilerin teker teker değil ancak HEP BERABER kurtulabilecekleri gerçeğini geniş kitlelere göstermek, kavratmak, bu gerçeğe onların bizzat pratikte kendi öz deneyleriyle varmasını getirecek türden bir mücadeleye öncülük etmek başarısından henüz uzaktayız. Böylesine bir birlikten ve birleşik güçten henüz yoksunuz. Tarihsel ve bilimsel olarak alternatif olmamız, kuşkusuz ki, somut hayatta politik alternatif olduğumuz anlamına gelmiyor.

İşçi sınıfı politik hareketinin ve diğer ilerici güçlerin politika alanında, toplum nazarında politik bir alternatif haline gelmediği koşullarda, kitleleri çaresiz yakalayan burjuvazi kendi ideolojik-kültürel endoktrinasyonu için daha geniş olanaklar buluyor.

Ve siyasal saldırının yanısıra, kültürel olarak da saldırarak emekçilerin toplu kurtuluş yolunu görmelerini, bulmalarını önlüyor.

Siyasal bakımdan önünde bir çıkış yolu bulamayan, içinde bulunduğu duruma bir çözüm getiremeyen, böylece umutsuzluğa kapılan emekçilerin önüne "tek bir kurtuluş" yolunu sahte bir umut olarak, bir illüzyon ve yanıltmaca olarak sürüyor.

Böyle olunca da, kişi umudunu on günde bir muntazaman aldığı milli piyango biletine bağlıyor, ya da karaborsadan bir spor toto kuponu bulunca seviniyor, veya —belki daha da kötüsü— kahvede arkadaşından üç-beş kuruş tırtıklamak umuduyla oturduğu oyun masasından medet umuyor.

Milli Piyango İdaresinin televizyona verdiği sayısız reklamlar arasında en fazla kullandığı sözün, "Belki de sıra sizde" diye, nakarat halinde habire tekerlenmesi boşuna değil ki? Çaresiz vatandaş ekrana bakıp bakıp, kim bilir bu sefer belki de sıra bende diye diye aylarını, yıllarını tüketiyor.

Kaldı ki, burjuvazinin kültürel yozlaştırılması şans oyunlarıyla bitmiyor. Daha da kötüsü, her türlü yoldan bireyin insani değer yargıları, erdemleri aşındırılıyor. Ahlâksızlık, yalancılık, düzenbazlık eskisinden daha büyük ölçülerde geçer akçe haline getiriliyor. Erdemliler "budala", namuslular "enayi" sayılıyor. Kuşkusuz ki, hiç kimse çıkıp da açık açık ahlâksızlığı, yalancılığı, namussuzluğu savunmuyor. Ama insanlar kendi çevrelerinde görüyorlar, köşeyi dönenlerin ve dönmekte olanların nasıl olduklarını biliyorlar. Bu kıyasıya ortamda dürüstlüğün, erdemliğin geçer akçe olmadığını her geçen gün daha çok örnekleriyle gözlüyorlar. Kendileri asla köşeyi dönemeyecek olsalar da, hem bu hayalle yaşıyorlar, hem de köşeyi dönenlere imreniyorlar, özeniyorlar.

Böyle böyle, toplumdaki ahlâk ölçüleri, değer yargıları aşınıyor. kitle kültüründe olumlu olan ne varsa, birer ikişer zayıflıyor, siliniyor. İnsanlar arasında dayanışma ve yardımlaşma duyguları azalıyor.

Yani burjuvazi bu şiddetli kriz koşullarında kendi erdemsizliğini, ahlâksızlığını topluma empoze etmek, böylece bireyleri iyice bireycileştirip kendisine benzetmek için daha geniş olanaklar buluyor.

Sonuçta insan malzemesi bu açıdan da köreltiliyor. Zaten özel mülkiyetin hakimiyeti ve paranın saltanatı altında olan bu topluma bir de krizin ve ekonomik gerilemenin sonuçları eklenince hem tüm toplum kül olarak, hem de toplumun çoğu bireyleri tek tek tekiller olarak bir yozlaşma süreci yaşıyor.

AHLAKİ ÇÖKÜŞ VE BURJUVAZİNİN KURUMLARI

TOPLULUK ruhundan kopmuş, her bir ferdi kendi âlemine, kendi bencil ve özel dünyasına dalmış bir toplumda emekçiler arasındaki dayanışmanın, sınıf kardeşliğinin köreltilmekte, İNSAN MALZEMESİ'nin öldürülmekte olduğu bir toplumda faşizmin de, burjuvazinin de egemenliğinin uzun süre yaşarlı kılınması daha kolay oluyor.

Ne var ki, burjuvazi bunu yaparken lime lime bölünmüş, tek tek aile birimlerine, hatta bunun

da ötesinde tek tek bireylere ayrışmış bir toplumda egemenliğini uzun süre sürdüreceğini, köyün tek çomarı olacağını umarken, bu toplumsal yozlaşma, bu korkunç dejenerasyon, bu ahlâki çöküş köhnemiş ve içi koflaşmış bir ağaç gibi kapitalist düzenin kendisini de hızla çürütüyor.

Örneğin bu şiddetli dejenerasyon süreci, toplumdaki kurumları da aşındırıyor, içlerini boşaltıyor. Bu kurumların önemli bir bölümü, zaten kapitalist topluma özgü olan kurumlardır. Kapitalizmin kendi eliyle kendi kurumlarını soysuzlaştırırken, bir eliyle yaptığını, uzun erimde öteki eliyle bozuyor demektir.

Çürümenin en fazla yansıdığı sözkonusu kurumların başında devlet geliyor. Örneğin kapitalizmin hakimiyetinin aracı olan devlet, bir organizmada (organlar bütünlüğü de olsa) nihayette tek tek bireylerin görev yaptığı, rol oynadığı bir kurumdur. Bu gidiş, burjuvazinin iç kavgalarının yanısıra, onun devletinin de rüşvet, yolsuzlukla binbir türlü düzenbazlıkla, hilekârlıkla çürümesini getiriyor.

Yozlaşma ve ahlâksızlaşma ise herşeyden önce burjuvazinin politikacılarında, bürokratlarında kendisini gösteriyor. Askeriyle, siviliyle, polisiyle, politikacısıyla devleti saran ve giderek daha da yaygınlaşacak olan bu kokuşma, yarın burjuvazinin ordusunu daha geniş bir şekilde saracaktır. Tepedeki generallerin rüşvetçiliği, ya da ihtiras çekişmeleri zaten kademe kademe aşağı birimlere ve rütbelere kadar inmiştir. Ordunun faşist bir rejimin başlıca temel taşı olması en küçük rütbelinin bile ihtiraslarını kabartmıştır. Görevi zaten halkı sindirmek ve zorbalık olan orduda, subaylar -kendi şeflerinin, komutanlarının tüm yaldızlı sözlerine, her allahın günü televizyonda seyrettiğimiz askeri törenlere de yansıdığı gibi– son derece gayri insani şartlanmalarla biçimlenmiş kişiliktedirler. Ayrıca hot-zot'a ve zart-zurt'a dayanan disiplin nedeniyle birbirleri arasında da sevgi ve güven bağı yoktur. Yani burjuvaninin körüklediği çürüme, yozlaşma, körelme sürecinden kuşkusuz ki, burjuvazinin devleti ve ordusu da âzâde değildir. Tersine onlar bu kokuşmanın ta göbeğindedirler. Mensuplarının çoğu ceplerini doldurma ve kişisel menfaatler sağlama peşindedirler. Örneğin Cuntacı generalinden, iş bitirici bakanından başlayıp aşağı kademelere kadar böylesine rüşvete, yolsuzluğa bulaşmış bu devletin ve bu ordunun bunca zorbalığını, bunca terörünü en bilinçsiz emekçinin gözünde bile "anarşi-terör-bölücülük" safsatalarıyla, vatan millet-sakarya edebiyatıyla, "milli birlik-beraberlik" demagojileriyle, bayrak ve istiklal marşı teraneleriyle mazur göstermeye kimsenin gücü yetmez. Kısacası burjuvazinin demagojik propagandası çürümenin kokusunu önleyemeyecektedir.

Devlet ve onun ordusunun zorbalığı da, yolsuzlukları da sürüp gittikçe, devletin hangi sınıfın devleti olduğu her ekonomik kararda daha iyi anlaşıldıkça, gün gelecektir ki, kitleler her türlü tabuları yıkıp bu rezil devlete karşı başkaldırmaktan başka çare olmadığını kavrayacaklardır. Ayrıca içinde çürümüş, zart-zut'lu bir disiplin yaldızı altında binbir kliğe bölünmüş, fertleri birbirini sevmeyen bir ordunun, sanıldığı gibi kudretli olmadığını da, generallerin kopardıkları kuru gürültünün sahteliğini ve yanıltıcılığını da anlayacaklar, tehditlere papuç bırakmayacak atılganlığı –kendi öz güçleriyle, örgütlenerek, birleşerek– kendilerinde bulacaklardır.

Burjuvazinin ve onun devletinin-ordusunun şartlandırma araçlarının başında gelen şovenist ve Atatürkçü propagandalar ya da isterik anti-komünist çığlıklar da bu süreç içinde etkisizleşecektir. Örneğin kitleler, Türklüğe övgü düzen generallerin hırsızlığını, vatan kurtaran şaban pozlarına bürünenlerin namussuzluğunu gördükçe, nice hacıların koltuklarının altında yeni yeni haçlar çıktıkça, bu ağızlardaki şovenist şartlandırmaların, Türklük ve Türkçülük teranelerinin ne menem bir halk düşmanlığı olduğunu kavramaya başlayacaklardır.

Öte yandan, bu gidiş, büyük kentlerden başlayarak belli başlı kentlerde geniş işsiz yığınlarını kabartacak, dolayısıyla lumpenleşme Türkiye'de görülmemiş boyutlara ulaşacaktır. Kentlerdeki işsizlere, eşi veya sayıları giderek artan lumpenlere ilaveten, akın akın kırlardan gelen kalabalıklar, bundan doğacak korkunç sefalet, deklase olmuş yığınların kabarması, her türlü devlet otoritesini aşarak, onu, üstesinden gelemeyeceği bir "asayişsizlik sorunu" ile karşı karşıya bırakacaktır. Böylece "vatandaşın can ve mal güvenliği" adı altında devlet otoritesini güçlendirme bahanesi de geçersiz olacaktır.

KAPİTALİST KÜLTÜRE KARŞI SOSYALİST KÜLTÜR

ÖZETLE, neresinden bakılırsa bakılsın, Türkiye toplumu büyük bir çöküşe doğru yuvarlanmaktadır. Bu hercümerç içinde, bize, yani işçi sınıfı politik hareketine düşen, sözkonusu çöküşü KAPİTALİZMİN ÇÖKÜŞÜ'ne dönüştürmektir. Çünkü toplumsal çöküşe doğru giden süreçte, kapitalizm ve onun devleti de bu çöküşün altında kalmaktan kendisini kurtaramayacaktır; ama unutmamak gerekir ki, bu süreç toplumun geniş kesimlerini de çürüme yoluyla köreltmekte, insan malzemesini öldürmektedir.

Bu nedenle, içinde yaşanılan toplumsal yozlaşma, kültürel ve ahlâki çürüme sürecini salt "kapitalist toplum ve onun kurumları çürüyor" basitliğinde algılamak ve bundan gelecek adına, sosyalizm adına memnunluk

duymak sığ bir devrimcilik anlayışıdır. Yaşanılan bu yozlaşma sürecinin bileşenlerini birbirinden ayırdetmek, kapitalist sistemin ve kurumlarının çürümesini hızlandırmak, ama bu yozlaşmanın insanlara bulaşmasını önlemek, insanı korumak, insanlığın kültür mirasındaki, toplum kültüründeki, halk kültüründeki olumlu, yeni insani ögelere sonuna kadar sahip çıkmak, çürüyen kapitalizmin onları da kendisiyle birlikte aşındırmasının mutlaka önüne geçmek gerekir. Bu ise kapitalist çürümenin karşısına insan'ı (insani değerleri) çıkarmak demektir.

Kapitalizm, hem siyasi mekanizmalarıyla, hem de tüm ideolojik-kültürel araçlarıyla dejenerasyonun biricik suçlusudur. Kapitalist ahlâk en yoz biçimiyle topluma egemendir. Biz ise kapitalist değer yargılarının toplumda yolaçtığı bunca yozlaşmalar karşısında sosyalist değer yargılarını mümkün olduğunca geniş ve güçlü bir şekilde emekçi kitlelere maletmek zorundayız.

Bilimsel sosyalizmin gösterdiği gibi, sınıflı bir toplumda hakim olan sınıf ideolojisi o toplumun kültürünü belirler. Ama burjuva ideolojisinin kültür üzerindeki hakimiyeti sınırsız değildir ve kapitalist toplumun kültürü asla monolitik, homojen bir yapı arzetmez. Kapitalist bir toplumda, burjuva ideolojisinin belirleyici kültürel biçimlenmenin yanısıra, İŞÇİ SINIFI İDEOLOJİSİ'nin belirleyici kültürel ögeler yanyana bulunur. İşçi sınıfı kapitalizme karşı mücadelesinde, burjuva değer yargılarına karşı kendi değer yargılarını da geniş işçi yığınlarından ve aydınlardan başlayarak emekçi kitlelere yaymak için mücadele eder.

İşçi sınıfının değerleri ise, işçi sınıfının kollektif doğası karakteri üzerinde yükselen bilimsel sosyalist ve enternasyonalist ideoloji ile belirlenir ve insanı esas alır. Şu halde, burjuvaziye karşı verdiğimiz siyasal mücadelenin yol göstericisi olan ideolojik mücadele, aynı zamanda burjuva ideolojisinin türevi olan burjuva kültürüne ve onun her türlü yansımasına, etkisine karşı mücadele etmeyi de gerekli kılar.

Konumuz somutunda sorunu basit bir anlatımla şöyle koymak doğru olacaktır: insanların ve toplumun kapitalist ideolojiyle, burjuva yargılarıyla yozlaştırılmasının karşısına, İNSAN'ın gelişmesini çıkarmak gerekir. İnsanın gerçek anlamda gelişmesi ise en tam biçimiyle bugün ancak onun SÖMÜRÜLMEKTEN KURTULMASI'yla mümkündür. Üretim araçlarının ÖZEL MÜLKİYETİ'ne son verilmedikçe —yani kapitalist egemenlik yıkılmadıkça— sosyal kurtuluş —ve dolayısıyla bireyin özgürleşmesi— olası değildir. Üretim araçlarının sosyal mülkiyeti, bireyin gerçek anlamda serpilip gelişmesinin ekonomik ve toplumsal temelidir. Bu ise SOSYALİZM'dir.

Ama sosyalizmi kuracak olan da insandır. Kapitalist toplumda sosyalizm için verilen mücadele, ister istemez, bu toplumu kuracak olan yeni insanın da yaratılmasını gerekli kılar. Kapitalist bir toplumda yeni insanın yaratılması ise, bilimsel sosyalizmi benimseyenler ve bunun için mücadele edenlerle başlar. Bu mücadelenin giderek artan sayıda ileri işçiyi, aydını, diğer ileri emekçileri kucaklaması ile işçi sınıfının sosyalist değerleri de —kapitalizmin kültür üzerindeki yıkıcı etkilerine rağmen— insanın serpilip gelişmesini temsil eder.

POLİTİK MÜCADELENİN BAŞARISI

ŞU halde, çözüm gene gelip sosyalist siyasal mücadelede ve bu mücadelenin başarısında düğümlenmektedir. Güçsüz bir bilimsel sosyalist hareketin toplumda, emekçi katmanlar arasında ideolojik ve kültürel etkisi de güçsüz olacaktır. Öyleyse, kapitalizmin tüm yozlaştırmalarına ve ideolojik-kültürel endoktrinasyonlarına karşı toplumda insan malzemesini yetkinleştirmek için işçi sınıfının kollektif doğasının temeli üzerinde yükselen değerlerin yaygınlaşmasını sağlamak için güçlü bir politik hareket düzeyine ulaşmak önşarttır. Ama bu süreçte elbette ki siyasal görevlerimizin yanısıra ideolojik ve kültürel görevlerimiz ihmal edilmeyecektir.

Öte yandan günümüz koşullarında, geniş toplum kesimlerinde insanın serpilip gelişmesini önleyen —daha fenası köreltmekte olan— kapitalizmin saldırısını geri püskürtmek için herşeyden önce bu saldırıda koçbaşı görevi yapan faşizmi yıkmak gerekir. Faşist diktatörlüğün yıkılmasıyla, temel insan haklarının —demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılmasıyla— burjuvaziye karşı daha güçlü bir mücadele verileceği gibi onun kültürel-ideolojik alanlardaki faaliyetlerine ve yıkıcılığına da daha güçlü ve yaygın bir şekilde karşı koymak mümkün olacaktır. Dolayısıyla sosyalizmin ideolojisini ve kültürel değerlerini yaygınlaştırmak bilimsel sosyalizmin bayrağı altında toplanacak olanlarda insan gelişmesini sağlamak için daha geniş olanaklar yaratılacak, ayrıca bu sayede burjuvazinin yüzü en geniş kitlelere karşı daha iyi sergilenebilecektir.

Ayrıca, kültür üzerine koyduğu ideolojik-politik ambargoyu tasfiye edeceğinden, sosyalist olmayan demokratik, insansever akımların gelişmesine, sosyalizmin onlarla bağlarının güçlenmesine yarayacaktır. Yani, burjuva demokratik örgütler dahi kültürel yozlaşmaya karşı mücadelede bir olanaktır.

Şu halde, bu açıdan da —burjuva egemenliğine koçbaşı olan faşizmin yıkılmasının öncelliği açısından da— ana görev gene gelip POLİTİK planda düğümlenmektedir.

Türkiye işçi sınıfının ve emekçi halklarının ileri güçlerinin ge-

cikerek de olsa belli bir toparlanma ve birleşikleşme sürecinin yeni bir evreye adım attığı şu günlerde politik planda tedricen de olsa sağlanacak başarılar, bir yandan faşizme karşı anti-faşist güçlerin beraberliğini inşa etme doğrultusunda, öte yandan kapitalizme karşı sosyalizmin mevcut güçlerini birleştirme yönünde önem taşımaktadır. Kitlelerin önüne güçlü bir politik otorite, faşizme karşı güçlü bir mücadele ve muhalefet odağı olarak çıkmadan, geniş kitlelere güven vermeden onları mücadeleye kazanmak ya da mücadele içinde birleştirmek olanağı da yoktur.

Şu halde hertürlü ideolojik-kültürel çalışmalarımızı, ya da ekonomik mücadele içindeki görevlerimizi sürdürürken, mücadelenin belirleyici olan siyasal çalışmamızı güçlendirirken, hem işçi sınıfımızın hem de emekçi halkımızın her düzeydeki politik birlik ve beraberlik sorunun hâlâ önümüzde durduğuğunu bir kez daha hatırlatmak gerekir.

Toplumda etkili bir politik güç haline gelmeden —güçlü bir politik alternatif durumuna yükselmeden— ne faşizme karşı, ne de genel olarak burjuvaziye karşı ideolojik ve kültürel alanda etkili. olunabilir. Faşizmin sindirdiği geniş emekçi kitlelere cesaret ve güven verecek, burjuvazinin yozlaştırma sürecine ittiği insanları bu yıkımdan kurtaracak güç, toplumumuzun geleceğini temsil eden ileri halk güçlerimizin birleşik gücüdür. ●

DYP KONUSUNDAKİ YANILGILARA DİKKAT!

(4. sayfadan devam)

yetmez, hele hele "yığınsal halk hareketi"nde DYP'nin ne işi olabileceğini ne DYP'lilerin kendileri kavrayabilirler ne de biz anlayabiliriz.

O halde nasıl yapmak gerekir?

Önce DYP'nin demokrat olduğu izlenimi verilerek yığınların aldatılmasına yolaçmamak gerekir. Bunun için de "DYP de sivil yönetimden yana, biz de" dedikten sonra fakat deyip şu açıklamanın yapılması KESİNLİKLE ŞARTTIR.

DYP askeri bir idareye karşıdır ama sadece 1982 Anayasası'nın geçici hükümlerine, yani Demirel'e ve ekibine konan siyasi kısıtlamaya, bir de aynı anayasanın Cumhurbaşkanına tanıdığı aşırı yetkilere hayır demektedir. Oysa aynı anayasa en temel demokratik hakların ve özgürlüklerin tümünü fiilen ortadan kaldırmıştır. Buna karşı çıkılmadımıydı, demokratik hak ve özgürlükler bir bütün halinde savunulmadı mıydı demokrat olunamaz. DYP ise bu anayasanın temel hak ve özgürlükleri yasaklayan hükümlerine sahip çıkmaktadır. Böyle düşünenlerle, demokratik hak ve özgürlükleri insanlarımıza çok görenlerle aynı demokrasi cephesi içinde yeralınamaz. Kaldı ki onların da böyle bir istek ve niyetleri yoktur.

Bu açıklamayı yaptıktan sonra kitlelere şöyle seslenmemiz gerekir:

Demokrasiden yana olan herkes,

DYP'nin demokrasi türküleri çağırdığına kanmayın, böylelerinin igvalarına kapılmayın, demokratik hak ve özgürlükleri savunmayanların peşinden gidilmez. Demokrasiden sözaçtıkları zaman onları sıkıştırın. "Neden bir bildiri bile basıp dağıtamıyoruz?", "neden dernek kuramıyoruz?", "neden yürüyüş ve toplantı yapamıyoruz?", "ücretlerimiz devamlı düşerken neden. greve çıkamıyoruz?" diye sorun. Bunlara açık seçik cevaplar isteyin. "Bu anayasa ve anti-demokratik kanunlar varken ne ağzımızı açmamız mümkün, ne de parmağımızı kıpırdatmamız, siz DYP'liler anayasının bütününe karşı mısınız, onu ve anti-demokratik kanunları değiştirecek misiniz?" diye devam edin. Böylece DYP'nin demokrasiden sözederken neyi kasdettiğini iyice anlayın.

İşte bir işçi sınıfı devrimcisine yakışanı ancak böylesidir.

Tabii, ilk başta burjuva muhalefetle, onun DYP'si ile Cunta'ya karşı işbirliğine soyunmadan önce, bunu becerebilecek, onları böyle bir işbirliğine zorlayacak ÇAPA ve GÜCE sahip olmak gerekir. Eğer işçi sınıfını yönlendirebiliyorsak, yani sendikaların ağırlıklı bölümü kontrolumuzdaysa, gerektiğinde fabrikalarda direnişler düzenleyebiliyor ve bunları disiplinli ve netice alıcı şekilde yönlendirebiliyorsak, 1 Mayıs'larda yüzbinlerce işçiyi yürütebiliyorsak, diğer emekçiler arasında öğütlüysek ve cazibe merkezi olabiliyorsak, yeri geldiğinde yüzbinlerce bildiriyi basıp dağıtabiliyorsak, işte ançak o zaman burjuva muhalefetle askeri yönetime karşı işbirliği konusu ciddi olarak gündeme gelebilir, gelecektir.

Ve DYP'liler demokratlık yapacaklarsa, bu ancak böylesi şartlar oluştuktan sonra ihtimal dahiline girecektir. Kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkıp onlar için dövüşmeyi göze alamaları, DYP'lileri de —ve cümle burjuva muhaliflerini de— demokrasi konusunda daha ciddi ve tutarlı olmaya zorlayacaktır. Ancak böylesi şartlarda, yani DYP demokratik hak ve özgürlükleri gerçekten savunmaya başladıktan sonra —ki oy kaybı korkusunun başlıca saik olduğu böylesi bir politikaya DYP'nin temsil ettiği Türk burjuvazisinin kerhen de olsa katlanabilmesi bir hayli şüphe götürür— onunla Cunta'ya karşı asgari işbirliklerini gerçekleştirebilmenin maddi-toplumsal temeli yaratılmış olabilir. Bu da ÜÇ! ●

Askeri Bloklar Dağıtılmalıdır

14 Mayıs 1955'de, Kuzey Atlantik Paktı (NATO)' nun kurulmasından 6 yıldan fazla bir süre sonra kurulan Varşova Paktı, 26 Nisan 1985 günü Varşova'da toplanan üye ülkeler tarafından 20 yıl daha uzatılmıştır.

Bilindiği gibi sosyalist ülkeler topluluğu, dünyanın askeri bloklara ayrılmasına her zaman karşı çıkmış ve çeşitli defalar hem NATO'nun, hem de Varşova Paktı'nın dağıtılması önerisinde bulunmuştur. Bu öneriler, sosyalist askeri öğretinin kesinlikle savunma amacına yönelik olmasından ve sosyalizmin barışçı doğasından kaynaklanmaktadır. 40 yıl önce Alman faşizmi ve Japon militarizmi üzerinde kazanılan zaferden bu yana, başta SSCB olmak üzere bütün sosyalist ülkelerin tek amacı, kendi ülkelerine yönelik emperyalizmin saldırı ve savaş tehdidini bertaraf etmek ve dünya barışını korumak olmuştur.

NATO, 1945'den sonra Batılı kapitalist ülkeler tarafından başlatılan soğuk savaşın doruk noktasına ulaştığı bir dönemde, 1945'de kuruldu. SSCB hükümeti, paktın imzalanmasından bir gün önce üye olacak ülkelere gönderdiği bir memorandumla, NATO'nun kurulmasıyla uluslararası durumun kötüleşeceğine ve yeni bir savaş tehdidi oluşturacağına dikkati çekmişti. Bu görüşün doğruluğu zaman içinde kanıtlanmıştır.

NATO anlaşmasının metninde toplu savunma ve barış ile güvenliğin korunması hedefi belirtilmiş olmasına rağmen, Batılı liderler ne o zaman, ne de şimdi NATO'nun komünizmi "geriletmek" politikası için bir araç olduğunu ve olmayı sürdüreceğini reddetmektedirler. Aslında NATO'nun, halkların ulusal kurtuluş hareketini durdurmaya ve sosyalist devletleri ortadan kaldırıp, oralarda kapitalizmi yeniden kurmayı amaçladığını bilmeyen kalmamıştır.

"Brookings Institution" adlı Amerikan kuruluşuna göre ABD, 1946 ile 1975 yılları arasında dolaylı ve dolaysız olarak silaha başvurarak, başka ülkeleri 215 defa silahlı müdahele ile tehdit etmiştir. Washington, 4 defasında doğrudan SSCB'ni tehdit edecek şekilde, 19 defa nükleer silah kullanmayı gündeme getirmiştir. ABD, 1945'den bu yana silahlı çatışmaların kışkırtıcısı veya uygulayıcısı olarak milyonlarca kişinin ölmesine neden olmuştur. Geçen Şubat ayında BM'den bildirildiğine göre, II. Dünya Savaşı'ndan bu yana 21 milyon insan çeşitli silahlı çatışmalarda can vermiştir.

ABD, NATO'nun kurulmasından sonra, Sovyetler Birliği'nin çevresinde askeri bir üs çemberi oluşturmaya başlamıştır. Halen ABD'nin, 386'sı Sovyet sınırının yakınında olan 2500 üs ve diğer askeri tesisi vardır. Emekli bir Fransız amirali olan Antoine Sanguinetti'nin hesaplamalarına göre, Sovyet sınırları çevresinde 41 bin NATO tankı ile toplam 5.5 milyon tonluk malzeme taşıyan uçak gemisi ve atom denizaltıları da dahil büyük bir deniz gücü yoğunlaşmış durumdadır. Reagan yönetiminin hem nükleer, hem de konvansiyonel silahlardaki yarışı artıracak, askeri üstünlük sağlama planları ise özel bir tehlike arzetmektedir.

Bu durum karşısında sosyalist ülkeler de kendilerini savunmaya zorlanmaktadır. Sosyalizmin savunması ne kadar güçlenirse, dünya barışı ve halkların güvenliği o kadar sağlam olmaktadır. Ama bu, barışın tek güvencesinin silah gücü olduğu anlamına gelmemektedir. Aksine silah miktarı arttıkça onların kötüye kullanılması olasılığı da artmaktadır. Bu nedenle sosyalist ülkeler ve dünya barış güçleri, toptan silahsızlanmaya gidilmesini ve askeri cepheleşme olasılığının azaltılmasını istemektedirler. SSCB, nükleer silah kullanacak ilk ülke olmama güvencesini tek yanlı olarak vermiş olmasına rağmen, ABD bu sözü vermeye yanaşmamakta, aksine uzayı da askerileştirmek için çalışmalarını hızlandırmaktadır.

Varşova Paktı'na üye ülkeler, daha Ocak 1956'da yaptıkları ilk politik danışma toplantısında her iki paktın da bir saldırmazlık anlaşması imzalamasını önermiş, ama karşı taraftan hiçbir yanıt gelmemişti. Her iki askeri blokun da nihai olarak dağıtılmasını isteyen Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, birçok defalar önemli önerilerin uygulanması için önayak olmuşlardır.

I. Dünya Savaşı'nda 10 milyon, II. Dünya Savaşı'nda ise 50 milyon insan öldü. Oysa III. Dünya Savaşı, insanlığın yeryüzünden tümüyle silinmesine yolaçacaktır. "Nükleer manyaklar"ın anlamak istemedikleri, daha doğrusu gözlerden gizlemeye çalıştıkları acı gerçek budur. ●

kitle YAZIŞMA ADRESİ: Postfach 10 16 34, 41 Duisburg 1 – F.Almanya, Fiyatı: 50 T L